

determined with a noun having combined with. This property determines the mobility of semantic adjectives. Analysis of the contemporary scientists works allows us to divide attribute composites into three onomasiological classes, followed by separation of onomasiological bases and onomasiological signs. It is proposed to divide all attribute univerbalization composites into three onomasiological classes – human physical sign, human social sign and attribute feature of an object or phenomenon. Then we define nine onomasiological bases – body, physical properties, physical parameter, temporative, action, condition, quality status, quantitative status, parameter.

Keywords: attribute, basis, adjective composite, sign, onomasiological class, semantics.

УДК 81'373.2 (477.83)

М. Я. Наливайко

ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ ІМЕНУВАННЯ ЧОЛОВІКА НА ЛЬВІВЩИНІ

У статті проаналізовано сучасні українські неофіційні іменування чоловіків, утворені від офіційних та неофіційних назв їхніх родичів, за лексичною базою та словотвірною структурою. Визначено найпродуктивніші форманти, які сьогодні беруть участь у творенні неофіційних чоловічих іменувань. Проаналізовано імена та інші засоби номінації чоловіків на Львівщині, а також формули чоловічих іменувань. Головним засобом ідентифікації чоловіків є власні особові імена та патроніми, утворені за допомогою суфіксів від батькового імені чи прізвища.

Неофіційна формула іменування чоловіків складається з кількох елементів. Перший елемент – власне особове ім'я. Другим елементом є патроніми, утворені за допомогою суфіксів -ів, -ин, -ук(-'ук), -чук, -ич, -ович (-евич) чи деяких інших моделей від батькового прізвища, імені чи прізвиська. Третім є пропатроніми, мотивовані іменем, прізвищем чи прізвиском діда, утвореним за допомогою суфіксів -ів, -ин, -ук(-'ук), -чук. Матроніми на території Львівщини утворювалися від прізвища, імені чи прізвиська матері. В окремих випадках чоловічі іменування походять від прізвища, імені й прізвиська баби (пропатроніми) чи дружини (гінеконіми).

Ключові слова: ім'я, патронім, формула іменування, антропонім, антропонімікон, прізвисько, прізвище, пропатронім, матронім, проматронім, гінеконім, лексична база, словотвірна структура.

Постановка проблеми. Власні назви людей загалом, а неофіційні найменування осіб зокрема, посідають важливе місце в лексичному складі мови. Адже антропоніміка є невичерпним джерелом для вивчення і мови, і культури конкретного народу. Створення власного імені (офіційного та неофіційного) є одним із різновидів кодування історично-культурної інформації, у якому відображено об'єктивне та суб'єктивне, мовне й позамовне.

Неофіційні найменування як засоби вторинної номінації (а серед них і прізвиська) становлять помітний пласт антропонімікону національної мови українського народу. Прізвиська жителів Львівщини як складник загальної системи української народнопобутової антропонімії досі не були предметом спеціального наукового аналізу. Усе це й зумовило **актуальність** теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій і визначення раніше не вивчених частин загальної проблеми. Неофіційні іменування в українській ономастиці були предметом дослідження в працях Г. Аркушина, Б. Близнюк, Г. Бучко, М. Лесюка, Н. Осташ, Р. Осташа, П. Чучки, Н. Шульської та ін. До маловивчених проблем культури жителів Львівщини належать засоби й способи ідентифікації чоловіків у сучасному живому мовленні. Українська історична антропонімія – чоловічі іменування – ґрунтовно проаналізовані в праці І. Фаріон [3]. У неофіційній антропонімії Львівщини активно функціонують родичівські прізвиська, які характеризують іменованого через когось із його родичів. Для іменування чоловіка використовуються патроніми, пропатроніми, матроніми, проматроніми, гінеконіми, гамброніми.

Мета статті – проаналізувати засоби та способи, якими на Львівщині ідентифікують чоловіка, указавши на словотвірне підгрунття, продуктивність творення й варіативність найменувань.

Виклад основного матеріалу. Патроніми. Використання слов'янами патронімів у ролі антропонімних знаків має давню традицію. Цей тип називання сягає своїм корінням індоєвропейської епохи [2, с. 186]. Визначення патроніма як іменування, утвореного від назви родича по батьковій лінії, у методичному плані зручне, оскільки не завжди можна встановити, на якому саме коліні роду основа родової назви ускладнилася патронімними формантами і коли її почали передавати в спадок [5, с. 50]. Первісне призначення патроніма полягало в тому, щоб вирізнити особу через іменування її батька. Патроніми не лише називали, а й характеризували денотата за його родичем. За свідченнями давніх пам'яток, патроніми спочатку утворювали від батькового іменування, передусім від батькового імені [6, с. 599]. Термін «патронім» найдоцільніше вживати зі значенням «дериват від назви батька», однак, як зауважує П. Чучка, можна використовувати його в ширшому тлумаченні – «найменування особи, одержане нею по лінії батьків». Дослідник виокремлює патроніми експліцитні (патронімні деривати) та патроніми імпліцитні (семантичні утворення). Серед експліцитних патронімів наявні патроніми живі, тобто актуальні, та патроніми неактуальні. Більшість слов'янських патронімів належить до експліцитних утворень. Слов'янським мовам відомо понад 50 патронімних формантів. В імпліцитних патронімах відсутні показники патронімності [5, с. 51–52]. За термінологією Т. Скуліни, самостійні патроніми – однолексемні назви, які вживають без імені особи [8, с. 150]. У XVI–XVIII ст. жіночі патроніми утворювали від батькового імені чи його актуального прізвища [6, с. 614]. У кінці XVIII – поч. XIX ст. іменування особи за батьком, матір'ю, іншими родичами – найпродуктивніші в двокомпонентному способі називання особи на території Прикарпатської Львівщини [3, с. 24]. На Львівщині патроніми утворюють від імені, прізвища, прізвища батька, його апелятивної характеристики.

А. Патроніми від імені батька: *Базій < Базиль < Василь, Броньків Іван < Бронько < Бронислав, Дорків Юзьо < Дорко < Теодозій, Єсип < Єсип < Йосип, Іванусів Славко < Іванусь < Іван, Івахів Андрейко < Івах < Іван, Івашків Ромко < Івашко < Іван, Климентович < Климентій, Костюк < Кость < Костянтин, Максимець < Максим, Микитась < Микита, Михайлович < Михайло, Мундик < Едмунд, Паньків Ромко < Панько < Пантелеймон, Петровська < Петро, Славко Івасів < Івась < Іван, Стецюк < Стець < Степан, Тимчук < Тимко < Тимофій, Федорович < Федір, Федунь < Федір, Янзьо < Ян (Іван), Яськів Славко < Ясько < Івась.*

Патроніми, утворені від імені батька, становлять значну кількість (усього понад 320 прізвищ). Серед іменувань цього типу переважають похідні від деминутивних варіантів імен різної структури. У тому разі, коли імена батьків однотипні, для прізвища використовують фонетично урізноманітнені словотвірні варіанти. Так, від імені *Іван* утворені такі прізвища: *Іванусів, Івахів, Івашків, Нюньків, Яськів.*

Б. Патроніми від прізвища батька: *Вовків Степко < Вовк, Марців Івась < Марець* та деякі інші. Більшість їх має посесивну форму.

В. Патроніми від прізвища батька: *Баранців Ілько < Баранець, Бомок < Бомок, Бринзарик < Бринзар, Гоца < Гоцул, Дикий, Кісілюк < Кісіль, Красенький < Красий, Медведюк < Медвідь, Міховіз, Петро Градів < Град, Суботник < Суботник* та ін. Подібних прізвищ небагато (близько 280).

Г. Патроніми від апелятивного означення особи: *Волснів < волинець, Волиняка < волиняк, Івась Майструньків < майстер, Поляк, Федьо Ковалів < коваль, Циганчук, Шевчик < швець, Шевців Іван < швець.*

Прізвища, утворені від імені, прізвища, прізвища та апелятивної назви батька, становлять понад 800 іменувань. Аналіз лексичної бази патронімів Львівщини засвідчує, що патронімність властива таким категоріям, як імена, прізвища, прізвища, апелятивне

означення особи.

Пропатроніми. В українських документах XIV–XV ст. траплялися іменування, твірні основа яких указувала на діда, прадіда чи якогось дальнього предка найменованої особи [6, с. 606–607]. Перенесення імені діда на внука чи внучку найчастіше буває тоді, коли найменованій своїми прикметами (зовнішніми чи внутрішніми) нагадує діда; коли внук чи внучка росли біля діда [4, с. 297; 7, с. 71]. У наших матеріалах виокремлюємо пропатроніми, утворені від імені, прізвища, прізвиська діда і прадіда, його апелятивного означення.

А. Пропатроніми, утворені від імені діда і прадіда: *Адаськів < Адасько < Адам, Андруськів < Андрусько < Андрій, Гаврись < Гаврило, Гамроз < Амросій, Гандрух < Андрій, Гілько < Ілля, Гриньків < Гринько < Григорій, Демйон < Дем'ян, Демків Юрко < Демко < Дем'ян, Зінків Іван < Зінко < Зеновій, Іванець < Іван, Маньків Мирко < Манько < Мар'ян, Марків Івась < Марко, Михальо < Михайло, Мільків Йосип < Мілько < Омелян, Омельків < Омелько < Омелян, Семйон < Семен, Юзьо < Йосип; Герасим, Данилко, Дмитрух, Кирило, Кузьо, Марко, Мартин, Мойсьо та ін.*

Б. Пропатроніми, утворені від прізвища діда і прадіда (по материній лінії): *Вовчуків Микола < Вовчук, Олекса Маліновський < Маліновський; Баран, Кабіїв, Тарас Фукс.*

В. Пропатроніми, утворені від прізвиська діда і прадіда: *Іван Стрибків < Стрибок* (пор. апел. стрибко «участник «истребительных батальйонов», які діяли на території України в 1944–1946 рр.), *Кривий, Могила, Сало, Солонинка, Шпак; Іван Рижик, Йосип Бандура, Німий, Папірник.*

Г. Пропатроніми, утворені від апелятивної характеристики: *Полько, Поштар, Француз; Віт, Комісар, Поліцай.*

Пропатроніми, утворені від імені, прізвища, прізвиська, апелятивного означення особи, охоплюють незначну кількість (понад 1000 прізвиस्क). В основі пропатронімів здебільшого демінутивні варіанти імен (напр., *Гаврись, Романьо, Петрунько*), зрідка трапляються й згрубіло-зневажливі (напр., *Гандрух*).

Матроніми. Як зазначає дослідник закарпатської антропонімії П. Чучка, матроніми становлять один із розрядів родичівських прізвиस्क [4, с. 295]. Перенесення імені матері на дочку чи сина зумовлене подібністю за зовнішніми чи внутрішніми ознаками [7, с. 70]. На Закарпатті діти часто отримують прізвиська за матір'ю, якщо вони росли при матері без батька; якщо мати більш відома в колективі, ніж батько; якщо дитина є позашлюбною; якщо батько є приймаком [4, с. 295]. На Львівщині виявлено в основному такі самі причини називання синів та дочок за матір'ю. Матроніми утворюють від імені, прізвища, прізвиська, апелятивного означення особи.

А. Матроніми, утворені від імені матері: *Воленин < Олена, Воринюк < Воринка < Орина, Гасин Василь < Гася < Агафія, Гельчук < Гелька < Гелена, Катрич < Катя < Катерина, Настич < Настя < Анастасія, Парасій < Параска < Параскевія, Славко Вольджин < Вольга < Ольга, Теклюнчин Антик < Теклюня < Текля та ін.* Прізвиська цієї підгрупи зазвичай утворені від квалітативних варіантів імен, лише зрідка від повних імен матерів. Трапляються матроніми, похідні від фонетичних варіантів жіночих імен Ольга, Орина (напр., *Воленин, Вольджин*, у яких простежений протетичний звук в).

В. Матроніми, утворені від прізвиська матері: *Їмоців < Їмость, Канонік < Канонічка, Михайлишин Ілько < Михайлиха, Печеній < Печена та деякі інші.* Прізвиська цієї підгрупи не продуктивні. Їх усього понад 20.

Г. Матроніми, утворені від апелятивного означення особи: *Богдан Вчительчин < вчителька* (чоловічі). До матронімів зараховуємо іменування за тещею (*Гуцулчин*). Подібних прізвиस्क більше ми не зафіксували. Всього прізвиस्क, утворених за назвою матері, понад 300 назв.

Гінеконіми. За твердженням В. Охримовича, чоловік одержує прізвисько за своєю жінкою, коли оженився з дівчиною або вдовицею, котра має свій ґрунт, і замешкає в її хаті (або в хаті її родичів) [1, с. 305]. Як зауважує П. Чучка, чоловіка називали за його

дружиною тоді, якщо в родині розпоряджався не чоловік, а дружина, або якщо чоловік з іншої місцевості чи хлопець після одруження йде жити в хату своєї жінки [4, с. 303].

А. Гінеконіми, утворені від імені дружини: *Гальчик Іван < Галька < Галина, Гальчин Василь < Галька < Галина, Ганусьчин Славко < Гануська < Ганна, Касьчин Бодько < Каська < Катерина, Клявдин Ромко < Клявда < Клавдія, Тусьчин Янтик < Туська < Тамара, Фільчин Орко < Філька < Теофілія, Фльорко < Фльора < Флорія, Христин Юрко < Христя < Христина* та деякі інші. Гінеконіми цієї підгрупи співвідносні з різноманітними словотвірними варіантами жіночих імен, здебільшого з усічено-суфіксальними, зрідка трапляються усічені (напр., *Олин < Оля, Пазин < Пазя, Христин < Христя*).

Б. Гінеконіми, утворені від дівочого прізвища дружини: *Берніцький Владик* (пор. *Берніцька Софія*), *Менда Іван* (пор. *Мендельська Юлька*), *Рудик Василь* (пор. *Рудянин Ганя*), *Щур Юрко* (пор. *Щур Надія*). Їх небагато (усього 5), проте вони в певній місцевості виконують функцію ідентифікації особи.

В. Гінеконіми, утворені від прізвиська дружини: *Зильонка Ілько* (пор. *Марія Зильонка*), *Кривенький Максим* (пор. *Кривенька Юзя*), *Москалишин Іван* (пор. *Москалиха Ганя*), *Ропуха Стьопа* (пор. *Ропуха Надька*), *Щербатий Іван* (пор. *Щербата Іванка*). Деякі гінеконіми містять додаткову конотацію і тому, очевидно, стали прізвисками чоловіків. Йдеться насамперед про метафоричні назви на зразок *Печериця, Ропуха*. У наших матеріалах засвідчено більше 80 гінеконімів.

Проматроніми. Дослідники стверджують, що в українських говорах Закарпаття проматроніми виникають за таких умов: а) якщо виховує дитину баба; б) якщо дитина зовнішніми чи внутрішніми рисами схожа на бабу [4, с. 299].

На території Львівщини іменування за іменем, прізвищем, прізвиском баби належать до непродуктивних.

А. Проматроніми за іменем баби: *Борчук Микола < Борка < Борислава, Гафка Василь < Агафія, Кася Іван < Катерина, Руцин < Рузя < Розалія, Славко Маринчин < Маринка < Марія, Юльчин < Юлька < Юлія*. Серед проматронімів цієї підгрупи засвідчено розмовно-побутові варіанти жіночих імен (*Дзюнька, Тацька*).

Б. Проматроніми за прізвиском баби: *Гузюкової Оксани Генко < Гузюкова Оксана, Кушнірової Гельки Любко < Кушнірова Гелька, Михайлишин Славко < Михайлиха, Петришин Влотко < Петриха, Юльчишин Зеньо < Юльчиха*. Усього 247 прізвиस्क.

Гамброніми – рідкісний спосіб іменування за зятем [4, с. 305]. На Львівщині такий тип іменування репрезентує відпрізвищеве прізвиско: зять *Драган Славк* – тесть *Драган Казік* (5 назв).

Відантропонімі прізвиська утворилися здебільшого морфологічним способом за допомогою патронімих, матронімих формантів. У неофіційній антропонімі Львівщини переважають патроніми із присвійним формантом **-ів**: *Славко Івасів, Яськів Славко, Місько Вовків, Баранів, Грубасів, Циганів Ромко, Шевців Іван*. Виявлено також пропатроніми, утворені від імені, прізвища, прізвиська діда по материній лінії: *Адаськів, Івахів, Вовчуків, Ілько Голубів, Прищів Генко*. Суфікс **-ин** виявив здатність сполучатися з повними чоловічими іменами, утворюючи патроніми: *Миколин Іван*, а також матроніми: *Воленин, Теклюнчин Антик, Маляршин Юрко*; пропатроніми: *Савин Генко*, проматроніми: *Руцин, Юльчин*; гінеконіми: *Ганьчин Ігор, Клявдин Ромко*. Менш продуктивним є суфікс **-ук (-'ук, -чук)**. У наших матеріалах зафіксовано прізвиська таких розрядів: патроніми (*Івасюк, Микитюк, Знайдюк, Медведюк*), матроніми (*Воринюк, Мотронюк*), пропатроніми (*Адасюк, Кирилюк*), проматроніми (*Борчук, Манюк*), гінеконіми (*Ганюк*). У неофіційній антропонімі Львівщини виявлені патроніми на **-ич (-ович, -евич)**: *Ількович, Миколич*, матроніми: *Настич*, гінеконіми: *Марусич, Мотрич*. Непродуктивні суфікси **-ак (-'ак, -чак)**: *Мисяк, Дуняк, Пазяк*; **-ськ(ий/а)**: *Малярівський*.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Компонентами родичівських прізвиस्क чоловіків на Львівщині можуть стати: ім'я батька (*Андрухів Степан < Андрух*), матері (*Воленин < Олена*), діда (*Пітька < Петро*), баби (*Гафка*

Василь < Агафія), дружини (Фльорко < Флора < Флорія); прізвище батька (Вовків Стеко < Вовк), баби (Гірний < Гірна), дівоче прізвище дружини (Менда Іван < Мендельська Юлька); будь-яке індивідуальне прізвисько батька (Смальців Івась < Смалець), діда (Рогалів < Рогаль), матері (Їмосців < Їмость), баби (Славцьо Климшин < Климиха), дружини (Кривенький Максим < Кривенька). Виокремлюємо такі шляхи формування родичівських прізвищ у сучасному мовленні жителів сіл Львівщини: а) пряме перенесення власної назви (імені) з одного родича на іншого без змін у її структурі: батька звати Данило, тому сина Михаська теж прозивають Данило; дідове ім'я Яндрусь, тому і внука Івана прозивають Яндрусь; б) уживання антропонічних словосполучень у родовому відмінку, наприклад, бабу називають Баранова Юлька, а її внука – Баранової Юльки Ромко.

Підсумовуючи, відзначимо, що неофіційна номінація особи чоловіка має уже досить послідовний характер, у зв'язку з чим у подальшому доцільним був би порівняльний аналіз неофіційних чоловічих іменувань із прізвищевими назвами Прикарпатської Львівщини.

Список використаної літератури

1. Охримович В. Знадоба до пізнання народних звичаїв і поглядів правних. Про сільські прозвища // Житє і слово. – Львів, 1895. – Т. III. – С. 302–307.
2. Пахомова С. М. Рефлекси язичницьких традицій у слов'янській антропосистемі / С. М. Пахомова // Студії з ономастики та етимології / Відп. ред. О. П. Карпенко. – К. : НАНУ, 2004. – С. 139–146.
3. Фаріон І. Д. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII–початку XIX століття (з етимологічним словником) / І. Д. Фаріон. – Львів : Літопис, 2001. – 371 с.
4. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття : дис. ... на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : 10.661 «Мови народів СРСР (українська мова)» / Чучка Павло Павлович. – Ужгород, 1969. – 987 с.
5. Чучка П. П. Патроніми та їх місце в лексичній системі мови / П. П. Чучка // Мовознавство. – 1984. – № 6. – С. 49–56.
6. Чучка П. П. Розвиток імен і прізвищ / П. П. Чучка // Історія української мови (Лексика і фразеологія). – К. : Наук. думка, 1983. – С. 592–620.
7. Mrozek R. Pozycja tworów przezwiskowych w systemie antroponimicznym / R. Mrozek // Przewiska i przydomki w językach słowiańskich. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. – S. 269–273.
8. Skulina T. Staroruskie imiennictwo osobowe / T. Skulina / Cz. 2. – Wrocław, 1974. – 239 s.

Одержано редакцією 24.02.14

Прийнято до публікації 13.03.14

М. Я. Наливайко

Средства и способы именованія мужчини на Львовщине

В статье проанализированы современные украинские неофициальные названия мужчин, образованные от официальных и неофициальных названий их родственников, за лексической базой и словообразовательной структурой. Определены самые продуктивные форманты, которые сегодня образуют неофициальные мужские именованія. Проанализировано средства именованія мужчин на Львовщине, а также формулы мужских именованій. Главным средством идентификации замужних женщин выступают имена собственные и андронимы, образованные с помощью суффиксов от имени или фамилии мужа.

Неофициальная формула именованія мужчин состоит из нескольких элементов. Первый элемент – имя. Вторым являются патронимы, образованные с помощью суффиксов -ив, -ин, -ук (-'ук), -чук, -ич, -ович (-евич) или некоторых других моделей от отцовской фамилии, имени или прозвища. Третьим является пропатроним, мотивированный именем, фамилией или прозвищем деда, и образованные с помощью суффиксов -ив, -ин, -ук (-'ук), -чук. Матронимы на территории Львовщины образовывались от фамилии, имени или прозвища матери. У некоторых других случаях мужские именованія образуются от фамилии, имени и прозвища бабы (пропатронимы) или жены (гинеконимы).

Ключевые слова: *имя, патроним, формула именованія, антропоним, антропонимикон,*

прозвище, фамилия, пропатроним, матроним, проматроним, гинеконим, лексическая база, словообразовательная структура.

M. Y. Nalyvajko

Means and ways of nomination of man at Lviv region

In this article modern Ukrainian informal man names derived from formal and informal names of their relatives have been analyzed according to their lexical base and word-forming structure. The most productive word-formation elements, which at present create unofficial male names, have been defined. The paper analyses man names in Lvivschyna. The main means of identifying man were personal names or name-derived patronym, suffixal derivatives of father's names or surnames. Lexico-semantic and structural analysis of mans nicknames have been done in the thesis.

Nominative formula of naming of man consists from such elements. The first is man's personal name. The second is a patronym ending with -iv, in-, -uk(-'uk), -chuk, -ich, -ovich (-evich) or sometimes other models, derived from the father's surname, name and nickname. The third is a propatronym, motivating by grandfather's name, surname and nickname and ending with -iv, in-, -uk(-'uk), -chuk. The matronyms of the Lviv region residents was derived from the mother's surname, name and nickname. In some others cases man were identified by the surname, name and nickname of grandmothers (promatronyms) or wife (gyneconyms).

Key words: *personal name, patronym, formula of naming, anthroponomy, antroponimikon, nickname, surname, propatronym, matronym, promatronym, gyneconym, lexical base, word-forming structure.*

УДК 81'373.42

Г. А. Патлач

РОЛЬ АНТОНИМИИ И СИНОНИМИИ В СОЗДАНИИ КАЛАМБУРА

В данной статье рассмотрены особенности использования антонимов и синонимов в создании каламбура на материале русского, украинского, английского и французского языков. Каламбур – шутка, которая может базироваться на любом языковом приеме. При изучении этой стилистической фигуры особое внимание уделяется именно средствам создания комического эффекта. Как правило, в этом задействованы те приемы, которые способны реализовать противоречие, контраст, поскольку контраст является основой механизма комического эффекта. На контрасте между ожидаемым и услышанным строится эффект обманутого ожидания, который часто находится в основе каламбура. Антонимия – одно из основных средств воплощения контраста, которое сопоставляет понятия с противоположными признаками. Синонимы также могут являться реализацией контраста, если автор сталкивает их в пределах одного высказывания. В работе также описывается взаимосвязь между полисемией, антонимией и синонимией и роль полисемии в формировании синонимических и антонимических отношений в лексике. Автор дает классификацию синонимов и антонимов и выясняет, какие из их видов являются особенно эффективными средствами создания языковой игры. Потенциальную базу для создания каламбура составляют антонимы всех рассмотренных в работе видов (контрарные, контрадикторные и конверсивные). Что же касается синонимов, то в качестве основы каламбура авторы преимущественно используют стилевые синонимы. Были выявлены основные модели создания комизма с помощью этих явлений.

Ключевые слова: *каламбур, языковая игра, комический эффект, эффект обманутого ожидания, антонимия, синонимия.*

Анализ последних исследований и публикаций. Характерную особенность современных исследований лексической семантики составляет возросший интерес к явлению каламбура, привлечший к себе внимание широкого круга исследователей.